

Tillegg E (Normativt)**Kommentarer til høringsdokument FKB-Lufthavn 5.0, 01.10.2021****Dato:**
01.11.2021**Standard:**
FKB-Lufthavn 5.0

1	2	3	4	5	6	7
Fra¹	Kapittel	Avsnitt / Vedlegg / Figur / tabell / annet	Type kommentar²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
FGU	1.3 Endringslogg	Innhold	Ge	Spørsmål om tilrettelagt helikopterlandingsplass skal inn under BygnAnlegg eller Lufthavn Jf. Støpte plater for helikopterlanding ved fyrstasjoner, fjelltoppanlegg, sykehus osv.	Slike landingsplasser bør være med i enten BygnAnlegg eller Lufthavn	Tas til følge. Helikopterlandingsplass innføres som ny objekttype i FKB-Lufthavn med heleid flategeometri.
KV/std.-sekr.	3.1 og 3.1.1		Re/te	Det mangler påkrevd underkap. for kortnavn (3.1.1). Eller egentlig kan det se ut som om kortnavnet har havnet rett under 3.1. Forskjellig skrivemåte «FKB-Lufthavn» vs. «FKB Lufthavn»	Legg til kap. 3.1.1 Kortnavn (flytt de andre underkap. et punkt ned). Foreslått innhold: «FKB-Lufthavn» (kan gjerne være identisk med fullstendig navn hvis dette er ganske kort allerede) Skrivemåten bør være identisk. Foreslår «FKB-Lufthavn»	Tas til følge

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Kapittel	Avsnitt / Vedlegg / Figur / tabell / annet	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
KV/std.-sekr.	3.1 og 5.1		te	Det er en sammenheng mellom kortnavn i 3.1.1 og SOSI_kortnavn og xsdDocument i 5.1. Kortnavn i 3.1.1 er en slags label som først og fremst skal være menneskelesbar. SOSI_kortnavn og xsdDocument skal være så like som mulig kortnavnet i 3.1.1, men de er tekniske navn som innebærer visse regler for skrivemåten. Bl.a. bør det unngås skille tegn som ikke er tillat i NC-name. Dette er best practise i OGC, INSPIRE og ISO og støttes også av ISO 19103 Conceptual Schema Language	Det anbefales følgende: kortnavn i 3.1.1: FKB-Lufthavn I 5.1 SOSI_kortnavn: (vi fjerner skille tegn og trekker sammen ordene) FKBLufthavn xsdDocument: (helst identisk med SOSI_kortnavn) FKBLufthavn	Tas til følge
KV/std.-sekr.	3.10		re	Her står det «oppløsning på 1cm i fila» og «oppløsning fra 2-10 pkt pr m ² .»	Endres til «oppløsning på 1 cm i fila» og «oppløsning fra 2-10 pkt pr m ² .»	Innspill mottatt. Punkt 3.10 er litt justert i forbindelse med høring og likt i alle FKB produktspesifikasjoner.
KV/std.-sekr.	3.5		re	Det er angitt «Basisdata» på både 3.5 og 3.6. Mens dette er greit for 3.6 der kategorien velges fra en kodeliste, har man større friheter på 3.5 der man ikke må forholde seg til en kodeliste.	Angi noe under 3.5 som kanskje er enda bedre enn bare «basisdata». Hvorfor ikke angi «Lufthavn» som hovedtema når spesifikasjonen heter «FKB-Lufthavn»?	Tas til følge

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Kapittel	Avsnitt / Vedlegg / Figur / tabell / annet	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
KV/std.-sekr.	3.8		re	Synes teksten er for generisk. Det brukes åpenbart samme tekst her som i andre FKB-speker som er på høring.	Ingen konkret tekstforslag, men det må jo være noe spesielt brukstilfelle/formål som kun gjelder det individuelle FKB-produktet (her FKB-Lufthavn) . Er det ikke tilfellet og vi har identiske brukstilfeller for alle FKB-speker der den eneste forskjellen er ulike objekttyper og egenskaper, bør nettopp dette nevnes under formål (eller sammendrag).	Tas til følge
KV/std.-sekr.	5.1		te	Det mangler påkrevde tagged values for targetNamespace, xmlns, xsdDocument. Ser at de er med i UML-modellen, men de er tomme der.	Fyll tagged values targetNamespace, xmlns, xsdDocument med innhold I modellen og generer dokumentasjon på nytt slik at de vises under 5.1.	Tas til følge
KV/std.-sekr.	5.1.2, 5.1.3, 5.1.4		te	Flere steder brukes gamle SOSI-geometrityper Flate, Kurve, Punkt i modellen som bør erstattes med tilsvarende internasjonalt definerte typer (ISO 19107).	Tilpass alle typene til geometriegenskapene i modellen kravet i standarden (Regler for UML-modellering 5.1): /krav/enkleGeometriskePrimitiver. Dvs. erstatt Punkt med GM_Point, Kurve med GM_Curve, Flate med GM_Surface. Se også FKB-Ledning der denne mappingen er implementert.	Tas til følge

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Kapittel	Avsnitt / Vedlegg / Figur / tabell / annet	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
KV/std.-sekr.	5.2	Figur 9	te	Det er noter tilknyttet kodelistene Datafangstmetode og Synbarhet som viser «Kodeverdier». Innhold i kodelistene kan endre seg under modellens/standardens levetid og da bør dette komme fram i teksten. Dessuten bør ordbruken tilpasses standarden.	Noteteksten bør presiseres slik at den er i samsvar med termbruk i standarden. Forslag: Innledningsvis: «Eksempler på koder i kodelista med navn og initialverdi/utvekslingsalias:» Avslutningsvis: «Husk at faktisk innhold i kodelista kan avvike fra dette eksempelet.»	Innspill mottatt. Diagram litt justert i forbindelse med høring og likt i alle FKB produktspesifikasjoner,
KV/std.-sekr.	5.2	Figur 8	te	Det vises to klasser fra generell del (Medium, Høydereferanse) som ikke er realisert av klasser i Lufthavn 5.0. I hvert fall mangler denne realiseringen i diagrammet.	Fjern Medium og Høydereferanse fra diagrammet eller ta med de lokale klassene som realiserer Medium og Høydereferanse samt realiseringspilene.	Tas til følge
KV/std.-sekr.	5.x		re	Det mangler referanse til spesifikasjonsomfang definert i kap. 4.1. I tillegg bør kap.-inndeling revurderes for å få det til iht. standarden (SOSI Produktspesifikasjoner – Krav og godkjenning 5.0).	Foreslår følgende kap.-inndeling: 5. Innhold og struktur 5.1 Applikasjonsskjema FKB-Ledning-5.0 5.1.1 Omfang (her plasseres referanse til spesifikasjonsomfang ved å gjenbruke identifikasjon i 4.1.1 «Hele datasettet») 5.1.2 UML applikasjonsskjema Automatisk generert dokumentasjon limes inn her (dvs. flytt 5.1-overskrift i utkastversjonen hit)	Tas til følge

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Kapittel	Avsnitt / Vedlegg / Figur / tabell / annet	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
KV/std.-sekr.	5.x		re	To ting som gjelder kapittelinnndelingen. 1. Vi har en forflatning av pakkestrukturen i høringsdokumentet sammenlignet med UML-modellen. For eksempel er underpakker i applikasjonsskjemapakka på samme nivå som applikasjonsskjema de er en underordnet del av. Når applikasjonsskjemapakka er på nivå 5.1, bør all innhold under den (pakker, klasser) ligge på nivå 5.1.x 2. Dessuten er det sprang fra 5.1 til 5.1.2, dvs. nivå 5.1.1 mangler av en eller annen grunn.	1. Konkret forslag for Lufthavn (som bygger på tidligere kommentar ang. kap.-inndeling under 5.x): 5.1.2 Pakke «ApplicationSchema» FKB-Lufthavn-5.0Utkast 5.1.2.1 «FeatureType» Lufthavnlys 5.1.2.<2-4> flere klasser som er plassert under hovedpakka FKB-Lufthavn i modellregisteret 5.1.2.5 Pakke: Generelle elementer 5.1.2.5.1 «FeatureType» Fellesegenskaper (abstrakt) ... 2. Begynn hvert nytt nivå i kapittelinnndelingen med 1	Innspill mottatt. Struktur under kapittel 5 er gjennomarbeidet i forbindelse med høring og lik i alle FKB produktspesifikasjoner.
KV/std.-sekr.	5.x	Alle diagrammer	re	Plassering og utforming av elementene i diagrammene er stort sett bra, men følger ikke alltid best practise. Det gjelder først og fremst pilenes retning, hierarkiske forhold mellom klasser og størrelsen på ulike elementer.	Følg veiledning på https://github.com/ISO-TC211/UML-Best-Practices/wiki/Best-practices-for-diagram-design Med fokus på punktene: • Orthogonality • Parent elements above child elements Harmonize sizes	Innspill mottatt. Diagrammene er forbedret.

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Kapittel	Avsnitt / Vedlegg / Figur / tabell / annet	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
KV/std.-sekr.	6.1.7	Feil referanse til SOSI-realiseri ng SOSI-GML	??	Det nevnes SOSI-realisering SOSI-GML versjon 5.1 som foreligger i nyeste versjon som 5.0	Endre versjon til 5.0. Endre navn: SOSI Generell del Realisering i GML-format 5.0	Tas til følge
KV/std.-sekr.	Hele dokumentet (eks. 3.6, 4.1.2, 9.1.2)		Re/te	I noen tilfeller skal man velge koder i en kodeliste (temakategori, representasjonsform...). Dette skal kunne tolkes teknisk korrekt og ikke som et «prefLabel». Skrivemåten til de angitte kodene i prodspeken må da være identisk med dem i kodelista i standarden. Det kan angis flere temakategorier under 3.6.	Tilpass skrivemåten slik den er i standarden (SOSI Produktspesifikasjoner – Krav og godkjenning 5.0). Det dreier seg gjerne om avvik på stor/liten forbokstav, ev. camelCase. For eksempel «basisData» istedenfor «Basisdata» under 3.6, «datasett» istedenfor «Datasett» under 4.1.2 eller «kontinuerlig» istedenfor «Kontinuerlig» under 9.2.2 (ikke fullstendig liste, det finnes flere slike eksempler). Anbefaler også å angi «transport» som en temakategori i tillegg til basisData.	Tas til følge etter beste evne.

FRA = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

² **Type kommentar:** **ge** = generell, **te** = teknisk, **re**= redaksjonell

NB Kolonnene 1, 2,3, 4, 5 og 6 er obligatoriske

Kartverket 2014